

POESIA

per Joan Colomines

COM UN RETORN
QUE NO HO ÈS:
FOIX, BROSSA,
VILADOT
I DEIXEBLES

J. V. Foix.

No descobrirei res si dic que l'ombra de qualsevol poeta encastellat, per encastellament, la que li és immediatament anterior. De fet, però, socs canvis no són substitucions, sinó consolidacions. Així veig la vigília amb què va alternar-se l'obra d'un dels últims poetes de Catalunya: J. V. Foix, l'amació que despenja la de Joan Brossa i la caríctica, excepta ja de suspícies, amb què es agudala la de Guillem Viladot. Són tres processos diferents que van consolidant l'obra d'aquests autors vells però gairebé sempre nous de triaca. Cap d'aquests poetes no retroessa. El que passa és que ara incidim de debò. Hi ha moltes raons que han contribuït a fer que el món torni a la irracionalitat. Les més urgentes: la hipocrèsia, la injustícia, el terror. Els grans moviments mundials de rebellió tradicionals o cívics, a poeta, la irracionalitat; en definitiva, agossem un moment rebel iniciat després de la primera guerra mundial i continuat ara, en plena guerra d'assassinació, de terror atòmic, de pol·lució, d'explosió demogràfica, de fam, de tortures. De fet, són moltes les aportacions contra un estat de coses que agossem. Cal veure aquest context poètic com una veritable poesia de combat.

Agossem són les intencions. Però cal anar als fets. Darrerament, J. V. Foix ha publicat tres llibres: *Allò que no és* («La Focguardia» (Edicions Foca, 1970), *Doncs anaríssim* (Els llibres de l'Escaupí, 1970) i *La pell de la pell* (La Focguardia, 1970). En un altre panorama de poesia parlant dels primers llibres de la seva col·lecció d'Edicions fit, i ara en referent, només, al primer llibre dels esmentats. Un llibre sempre interessant, com són els de Foix, que no estava siat que referria una poesia del seu personal i que ha de produir un fort impacte a qualsevol lector desprevingut. Com a tots els llibres que ha publicat darrerament, l'anàlisi simbòlica hi cau, però al costat de textos actuals hi ha el del temps de la segona República, impossible de distíngir. D'una que no hi ha ni un sol poètic de renda. Poeses sí que allò que podria estar de un cert gust «d'ací d'allora» i una certa pena que cada cop caracteritzats més aquesta generació partidària de la revolució des de dalt. Ja veig expressar la meua desconfiança respecte a la temporalitat supeditada dels textos, però aquesta és una qüestió marginal. Allò important són els texts, que, un gran interès per Euz costegós, interessa d'allò més.

Joan Brossa.

Per fi Joan Brossa ha vingut publicats part dels seus poemes a l'obra *nae* (Col·lecció «Circ d'Orons», 1970). És una tria de dinou llibres

escrita entre 1949 i 1959, que compta 441 poemes. Brossa havia publicat poemes a «Alguns», la revista d'Arnau Puig, a «Das el set», entre 1950 i 1953; va partir dues col·leccions limitadíssimes —*Somers de Cervant* (1950) i *En un fer* (1951)—, va publicar, en edició corrona, *Poeses citades* (1956), i després ha publicat llibres d'experimentació en el camp de la poesia visual en col·laboració amb Miró i, sobretot, amb Antoni Tàpies, d'ambin amb avies de biblioteca. Abans de *Poeses* cosa va veure editats una bona sèrie de poemes a *El settemest* (Llibres de Sínera, 1969). Al primer llibre publicat Brossa fa una poesia de tall tradicional adobada amb una certa incoherència sim-

bòlica i una simbologia del tot abstracta; al segon incia el seguit de poemes acústics, que alternaran amb els poemes abstractes que exauriran el més petit detall de la realitat; és el que en podríem dir el detallisme de Joan Brossa. Cal convèncer que no és gens estranya la suspicció decretada. Després, *Poeses citades* confirma aquesta diversa tendència. I fins a *El settemest* que costé el seu millor poema i *Poeses* que no ha estat possible de superar una evocació, desigut, soada i sovint oculta. El que serveix poeta dir de Brossa és que és un poeta dibuixant, en el sentit dibuix de la paraula. Un poeta que es mou entre una forma tradicional i molt bella.

nins
alta costura infantil
Muntaner, 507 al 513 T.247 8757

L'obra que completa
la més famosa trilogia teològica
del nostre temps

JOHN A. T. ROBINSON

¿La NUEVA REFORMA?

s'afegeix ara a les obres anteriors:

**SINCER ENVERS DEU (Honest to God)
EXPLORACIÓ A L'INTERIOR DE DEU**

Ha quedat erlo de Déu
el més d'avui?

PAUL TILICH

LA PRESENCIA DE L'ETERN

Una obra que explora profundament la
condició humana i, en el més d'avui, des-
criu una Presència que transpassa els edens
vers un futur que ens cal crear.

Bultmann traduït al català
per primera vegada

RUDOLF BULTMANN
JESUCRIST I MITOLOGIA

Tot el problema de la «desmitolització»
del Nou Testament, exposat amb resarcible
claredat pel seu mateix autor en un
petit llibre.

Lletres i apunts de la captivitat

DIETRICH BONHOEFFER
RESISTENCIA I SUBMISSIÓ

Les lletres, apunts i poemes que l'autor va
escriure dos de les presons del III Reich i
que constitueixen una de les aportacions
fonamentals a la teologia contemporània.

Què és preferible: un amor sense
matrimoni o un matrimoni
sense amor?

LOUIS EVELY
AMOR I MATRIMONI

L'obra que sotmet a una edulgent crítica
tant el fet de l'amor de la parella humana
com la institució jurídica del matrimoni.

Cal revisar de dalt a baix la doctrina
de la infalibilitat de l'Església i del Papa?

FRANCIS SIMONS
INFANLIBILITAT I EVIDENCIA

Un llibre catòlic exerceix en aquesta obra
l'única forma vàlida de «contestatció» reli-
giosa: anar a les proves i resoldre-les en veritat.

Guillem Viladot.

i un criu inconformista i difícil
d'assimilar: és el de la seva poesia
astombrada, la del detallisme,
la de la poesia visual, la de la
poesia-objecte. Una poesia sem-
pre compromesa amb el món, a
través del seu món i de la seva
terra. Una poesia que desborda
el gènere mateix i que colorea tot
el que, posada a l'escenari,
revé poesia, encara més justa.

L'univers de Brossa és tot un
univers viu amb una aparença im-
pressant, però, sovint, interpretat
amb precisió. El poeta és un home
que utilitza tots els recursos
que li venen a mà, per tal
de mostrar aquest seu univers:
«el i les estrelles; l'univers
entomològic. De tant els llibres de
Poesia nova, es queda amb El
estrellaire de l'Univers, el qual
considero que tipifica una ma-
nera de fer i un gran estil. En
la resta hi ha de tot, i no pas
sempre a la mateixa alçada. L'al-
çada es demana pel conjunt de
la seva activitat, completada
amb la d'altre costat i amb la
de galtonia de línia: No con-
temple amb els dies, Nocturne ap i
La son del cor, del notable — i
moltes vegades amb mateixa
d'homos — Pere Pastorilla.

Guillem Viladot encara no ha
publicat un conjunt acceptable
que doni la seva essència. Ha
estat editant apunts, quaderns,
folis, carpets, tota dotació
d'una gran intensitat. Aquesta és
la poesia que l'autor ha estat ex-
perimentant. És l'equivalent de la
música concreta, dels experiments
sonors amb magnetofon, dels
irregulars cops de marçol di-
recte i la caixa del piano. Aquest
són els seus límits i això és el
que pretén Viladot. Sepos ara
per ferir i Cinc centes i a un
altres i repitit tenses aquest ten-
t. «Poesies observables amb una
sola mirada, una d'una Brossa.
Una poesia nova que Góngora
definia com «l'acte de deixar a
la societat una nova creació
litterària en funció orgànica d'a-
questa mateixa societat». Tot
això és nos, data del 1977, amb
les aportacions de Pignatari i del
mateix Góngora. Val la pena
de llegir l'assaje que el mateix
Viladot publica a «El Poema, Oc-
tubre de 1976».

L'eflax de Llop no altera el
conduite (Les Hores Exces, 1969)
és fruit de tot aquest moviment.
Es un llibre que en tindrà dos:
De Peperardop a la solta de
Carlos Camps i Góngora
de Santiago Pan. I una poesia de
Joan Brossa. Hi surt molt clar,
a l'escenari final, Foz, i també
Joan Argemí que amb Grif, el
cicle, assaia d'incari a la sensa-
ció. Què és aquest llibre de
Camps i de Pan? És un llibre
i jurament de ruptura i d'in-
quebrament. Fera, segurament,
al marge i en l'òbit de Brossa
i Apollinaire. Una gran vintat
i una certa lamentació que no
encanta (quan Joan Salvat-
Papassot s'havia lencuat d'es-
trucades?), i una sensa de ac-
curios lingüístic inescapable. Un
poeta encara a la contra d'una
societat que embriega els seus,
i no el col·loca, molts de sa-
lutes.

**TEIXIDOR
I VILLAGÓNIZ,
OBRES MÉS O MENYS
COMPLETES**

Una veu et crida (Cans i Cans,
1969) són les obres completes,
fins ara, de Joan Teixidor. Se
llibres d'una obra iniciada el
1927, d'estil salvatí, ben fet,
moltes vegades monòtona, però
sempre elegant. Tot i que, des
seu llibre, El cost del dir és el
més audaç (hi ha un alyes
d'una darrera els seus més di-
versos) i que conté poemes dels
més convulsos de la seva obra
(a la darrera part, El pensament
tot sol), és a El Princip on té
més arca l'heretgia lírica de
Teixidor. Llibre elegiac, sobri,
contingut, pensat, esglaiat.
Conté poemes que Teixidor en-
cara no ha sapent. En conjunt
és una obra molt digna, d'un
autor però autista. Cal a-
sustellar la seva aportació, que
és Quasi no és tenses, on la veu
s'ha fet més fonda, més madura.
Un criu desgraciat, un criu can-
sament. Els seus ombrells, com
d'una bestia barbuda. I una d'una
serpentina, sempre mastegada.

Joan Teixidor.

